

SUDFRANGIA STELO

N° 150 - 3a kvaronjaro 99

3° trimestre 99

Dulingva bulteno eldonita de la
Federacio de Langvedoko Rusiljono

Bulletin bilingue édité par la
Fédération du Languedoc-Roussillon

10 F. Jarabono : 35F al pĉk 956-28 P Montp le n° : 10 F Abonnement : 35 F CCP 956-28P

☆☆

Il y a quelques mois, "Le Monde" consacrait une page complète à l'espéranto.
Il y a quelques jours (le 29 septembre), "Le Figaro" réservait une colonne complète à la langue internationale dans sa partie "éducation". Ceci suite à la question écrite déposée par un sénateur sur l'introduction de l'espéranto comme option au baccalauréat.

La pétition parue dans notre dernier numéro à ce sujet est toujours utilisable. Signez et faites signer !
Pour des raisons pratiques, le texte de l'article est présenté différemment dans SFS; la photo qui l'accompagnait (Mme Louise Marin conjuguant au tableau "fini" au passé et "sidi" au futur) a été enlevée.

Sur les premiers résultats de la campagne de pétitions, lire aussi l'article p. 3.

Début de prise de conscience du problème linguistique ? ...et du rôle que pourrait jouer l'espéranto ?

Ni ne malesperu !

*****

La langue universelle **Espéranto : les grandes espérances**

Un sénateur demande son introduction, à titre d'option, au baccalauréat. Mais survivra-t-il au changement de millénaire ?

L'espéranto, inventé en 1887 par Ludwik Lejzer Zamenhof, un linguiste génial qui rêvait d'un idiome universel, se rappelle, de temps à autre, à notre souvenir. Souvent accusé de périlcliter, il reste la seule langue « a-nationale » qui ait survécu à son créateur et fasse, depuis plus d'un siècle, périodiquement parler d'elle.

Cette année, c'est Guy Fischer, sénateur du Rhône et vice-président de la commission des Affaires sociales, qui, par une question écrite au gouvernement, a remis l'espéranto à l'ordre du jour. Il demande son introduction en tant qu'épreuve facultative du baccalauréat, offrant ainsi l'occasion d'une nouvelle interrogation sur son devenir. Rêve d'une humanité réconciliée avec elle-même, l'espéranto qui a su rallier à sa cause un certain nombre de personnalités – de Léon Tolstoï à Pierre Desproges, en passant par Umberto Ecco et sans oublier le Pape, Jean-Paul II – reste encore pour beaucoup un « délire de linguiste », une véritable utopie. Pourtant, explique Jean Marin, professeur d'espéranto à l'Association espérantiste de Bondy (Seine-Saint-Denis), « en admettant qu'il y ait aujourd'hui dans le monde un million de personnes qui parlent la langue de Zamenhof, ce qui est sans doute très en dessous de la réalité, 95 % des milliers de langues utilisées dans le

langue supplémentaire qui ne correspond en outre à aucune culture et qu'enfin une initiation à l'espéranto est toujours possible si elle se fait en dehors des programmes habituels et est financée sur les moyens propres des établissements », explique Vincent Charlot, responsable des relations avec les partis politiques d'Espéranto France.

Jean Marin, pour sa part, ne désespère pas : « Le système métrique a bien mis deux cents ans à s'imposer ! » Evidemment, vu comme cela, rien n'est perdu, d'autant que l'espéranto possède de grandes vertus : son apprentissage, d'une extrême simplicité (16 règles de grammaire sans aucune exception, les noms se terminent par o, les adjectifs par a et le ; marque le pluriel), facilite celui de n'importe quelle autre langue ; il s'apprend, de plus ; très rapidement et seules 150 heures de travail sont nécessaires alors que l'anglais en requiert 1 500 pour un niveau comparable.

Jacques Filleul, ancien professeur d'espéranto de l'université de Lyon-III et membre de l'Académie des sciences, belles-lettres et arts de Lyon, se montre, lui, franchement pessimiste : pendant les vingt ans où il a donné ses cours, la fréquentation était déjà faible. « Aujourd'hui, les élèves sont encore moins nombreux, pas plus de cinq à six ! La communication in-

ternationale n'intéresse toujours pas grand monde, les gens ne sont pas conscients du problème linguistique posé par la construction de l'Europe. »

Si l'espéranto à su rallier à sa cause certaines personnalités, de Léon Tolstoï à Pierre Desproges, en passant par Umberto Ecco et Jean-Paul II, il reste encore pour beaucoup un « délire de linguiste ». (Photo Deior/L'Espresso)

monde sont moins parlées que l'espéranto ». En France, une certaine tranche de la classe politique, convaincue du rôle que cette langue pourrait avoir à jouer dans le cadre de la construction européenne, s'est ralliée à la cause espérantiste : en 1989, les Verts adoptaient, lors de leur assemblée générale à Marseille, une motion proposant son utilisation dans leurs relations avec les partis écologistes étrangers. Ils ne sont pas les seuls : l'année suivante, un projet de loi socialiste proposait déjà son introduction en tant qu'épreuve optionnelle du baccalauréat et les communistes ont manifesté par deux fois, en 1995 et 1997, leur attachement à l'espéranto. Nicole Fontaine, présidente du Parlement européen, serait, elle aussi, favorable à ce langage universel...

Force est toutefois de constater que, de proposition en proposition, en dépit des bonnes volontés, la cause espérantiste n'a toujours pas réalisé d'avancées significatives. Seules deux universités françaises – Clermont-Ferrand et Lyon – enseignent aujourd'hui la langue de Zamenhof ; au lycée, elle est largement marginalisée et se heurte à la position, inchangée depuis des années, du ministère de l'Éducation nationale. « Une lettre stéréotypée, dans laquelle on nous explique invariablement la même chose : qu'il existe déjà une palette importante de langues enseignées, que le ministère ne voit pas pourquoi il y ajouterait une

ternationale n'intéresse toujours pas grand monde, les gens ne sont pas conscients du problème linguistique posé par la construction de l'Europe. »

« L'Internet a peut-être un rôle à jouer », intervient Bruno Flochon, vice-président de l'Association Espéranto France, qui a observé, d'une manière générale, un changement de perception chez les gens qui viennent visiter les stands et les expositions. Au moins, « plus personne ne se moque, les gens viennent avec un œil neuf. Cela tient sans doute au côté vieillot qui a pendant longtemps été associé à la cause espérantiste et dont nous avons su nous débarrasser ». L'espéranto avancé donc à petits pas, décidé à s'imposer contre l'hégémonie linguistique qui fait peur à ses partisans, contre « l'anglais qui est certes la langue internationale du commerce et des congrès mais qui n'est pas celle des échanges humains, de la découverte d'une population et d'un pays », affirme Bruno Flochon.

D'après l'étude d'un linguiste de l'université d'Alaska, la plupart des langues actuelles disparaîtront au cours du siècle prochain. L'espéranto survivra-t-il au troisième millénaire ? Ses champions en sont, en tout cas, convaincus.

Cliélia FORTIER

Rubrique réalisée
par Jacques MALHERBE

Aùtuna kunveno en Béziers (la duan de oktobro) :

Ĝi disvolviĝis de la 10a horo ĝis la 17a (kun duhora paŭzo por bona tagmanĝo, dum kiu oni ankaŭ diskutis); ne eblas sur unu paĝo detale raportiti pri tiu densa kunveno. Partoprenis 23 personoj, pluraj senkulpiĝis ne partopreni. La prezidanto Jean Hénin salutis ĉiujn okaze de speciala dato (ago-tago por esperanto), aparte Ges. Bouman el Belgio; li dankis la organizintojn de la kunvenoj en Pézenas kaj Béziers. Aprobo de la tagordo.

Kampanjo por la enkonduko de E° kiel elekteleco ĉe bakalaŭro (peticio en SFS 149) jam rezultigis skriban demandon de senatano kaj artikolon en "Le Figaro". C. Longue-Épée kaj V. Charlot agadas ĉe la politikaj partioj kaj Eŭro-deputitoj. **La franca kongreso** ne okazos kadre de la eŭropa kongreso de Oostende -jam plena programo sed komence de Aprilo en Loudéac. Jefe invitis la Tejo-kongreson en Alzaco en 2001. UK disvolviĝos en 2002 en Brazilo (Fortaleza). Sekve de la UK de Montpellier, pli precize de postkongreso gvidita de J. Hénin, la federacio ricevis 28 000 F; jam estis uzita parto por la eldono de broŝuro disdonita al la kongresanoj, restas alia parto uzota por progresigi E-on en nia regiono.

La diversaj grupoj kaj asocioj raportis poste pri la fari- kaj faro-taĵoj. Detalojn vi legu aliloke en tiu bulteno. Por la grupo de Béziers, S. Authier petas helpon por okazigo de nova staĝo en Batipaume. Ŝi ankaŭ invitas al la Zamenhofa tago la 4an de decembro en Béziers. Ĉe Réinsertion et E° malfeliĉe la tri varbitoj rezignas, necesos trovi aliajn; la asocio kunvenos la 30an de oktobro. Daŭre prezento de E° en lernejoj inter Nîmes kaj Béziers.

Je la fino de oktobro disvolviĝos krome **konferencoj en Sète kaj transpirenea kongreso en Manresa** (Katalunio), ambaŭ interesaj eventoj. Informiloj pri ambaŭ estas disdonitaj, ankaŭ pri la **Eŭropa kongreso en Oostende** komence de Aprilo 2000 dank'al Arie Bouman. Provizora kalendareto disdonita eble malhelpos forgesi la rendezuojn. Pri nia printempa kongreso, ni atendas konfirmon de aliaj datoj por findecidi (Ĉu en Ganges aŭ Quissac, la 8an de aprilo aŭ la 13an de majo?). Pri Quissac: loka asocio, dank'al la klopodoj de juna Michaël Simon, antaŭvidis la 2an de novembro por prezenti esperanton. JH ankaŭ mencias aliajn eventojn en jaro 2000. **Turneoj**: eblecoj de la venoj de Ĉina paro kaj Slovakio.

Federacia agado depost Pézenas: provizo de la kvadrata **informbroŝuro** de Jefe/Ufe al la grupoj, la nova eldono estas prokrastita ĝis novembro. **Anoncoj** en la gazetaro: estas faritaj pluraj proponoj, ni elektas unu kaj informiĝos pri la tarifoj. **Novaj informiloj**: Francis Bernard kaj JH prilaboras la aferon. Estus bone havi dokumenton kun la ekzistantaj kursoj en la federacio. Pri la perkoresponda kurso, Claude Cayzac plendas, ke oni ne provizas nomojn al li. **SFS**: FB kaj JH kunredaktas ĝin. Trideko da legantoj forgesis repagi la abonon, foje de du jaroj. Antaŭ la sendo de la venonta SFS, tiuj personoj ricevos leteron de la prezidanto. **Financoj**: Patrice Brandy ekkunlaboras kun LN.

Pri la **prelego kaj libro de Ges. Robineau** estas longa diskuto. Pri prelegoj ni trovu asociojn, kiuj pretus inviti ilin (la federacio dividas aŭ surprenas la elspezojn). Estas tro malfrue por la nuna sezono (ĝis Junio) ĉar la programoj estas jam pretaj. Ni pripensu por la sekvonta (Sept. 2000-junio 2001) kaj informu la federacion. Pri la libro disdonita al bibliotekoj, ni unue certigu, ke la bibliotekoj akceptos la libron, registros ĝin kaj disponigos ĝin. Ankaŭ ni rilatu kun la biblioteko antaŭ kaj post la dono. Decido denove prokrastita ĝis aprilo. Ni investu nian monon utile kaj ne malŝparu.

Helpo al Greziljono: ni atendas pliajn informojn por esti certaj pri la utila uzo de la mono.

Statutoj: kopion ricevas ĉiu partoprenanto (Ĉiu federaciano povas ricevi kopion) FB kompletigas la kvinan paragrafon. Definitiva aprobo dum la venonta federacia kongreso.

Komisionoj (skipoj de tri homoj pri iuj temoj/fakoj): ne por "dronigi la fiŝon", sed por ke ĉiu sin sentu respondeca pri io kaj ne kalkulu kun ĉiam la samaj bonvolemluloj. Pluraj estas kompletaj: interna informado, ekstera informado, rebato, junularo, aliaj estas kompletigotaj.

Komitato: 13 homoj jam kandidatiĝis, la minimuma nombro estas laŭstatute 15, ni kompletigas. JH proponas, ke oni elektu novan estraron. Laŭstatute tio devas okazi dum la federacia kongreso. Do ĝis tiam oni funkcios kun provizora skipo: J.H (prezidanto), Monique Bernard (vic-prezidantino), Charles Gérard-Voinçon (sekretario), Lucette Négron (kasistino), Francis Bernard (bulteno). Definitivaj komitato kaj estraro aprobotaj en aprilo 2000. (ĉi-poste adresoj de la estraranoj, kun kiuj oni povas rilati antaŭ la printempa kongreso! Pri FB: sama adreso kiel la edzino Monique). Ĝis tiam, bonan kuraĝon kaj bonan laboron al ĉiuj!

**Fédération d'espéranto
du Languedoc-Roussillon
CCP 956.28 P Montpellier**

Président/Prezidanto:

Jean HÉNIN
Beauregard-Rte de Montcayroux
F-48500 LA CANOURGUE
Tél/Fax 04 66 32 86 36
Jean.Henin@wanadoo.fr

Secrétaire/Sekretario:

Charles GÉRARD-VOINÇON
4, rue Dr Georges Rives
F-66000 PERPIGNAN
Tél 04 68 55 51 77

Vice-présidente/Vicprezidantino:

Monique BERNARD
Les Bories-Col de Coperlac
F-48210 CAUSSIGNAC
Tél/Fax 04 66 48 58 48

Trésorière/Kasistino:

Lucette NÉGRON
40, Chemin des Amandiers
F-34400 LUNEL
Tél 04 67 71 05 79

Kaj nun ?

En la lasta SFS mi aludis la konflikton en Kosovo . Feliĉe ĝi finiĝis, eĉ se restas multaj problemoj nesolvitaj kaj solvendaj, ekzemple la kunestado de la restintaj Serboj kaj Albanoj . Alia konflikto renaskiĝis en Timoro . En libreto pri Timoro, Miguel Faria de Bastos, portugala juristo, kiu prelegis dum la UK de Montpellier, parolas pri "la plej granda ekstermejo en la mondo" . Antaŭ la lastaj teruraj eventoj, laŭ li, 44% de la loĝantaro estis jam mortigita, la plej granda genocido iam ajn . Kaj nun Ĉeĉenio, kun metodoj jam uzitaj en Kosovo . Ne bele finiĝas nia jarcento . Kiel ne memori pri la frazo : "al la mond' eterne militanta, ĝi promesas sanktan harmonion" ?...

Ĉi-somere oni parolis pri Larzako denove, pro la unuflanka subita decido de Usono puni la neobeemon de pluraj Eŭropaj ŝtatoj, kiuj rifuzis aĉeti hormonbovaĵon kaj genetike modifitajn semojn, per plialtigo de la importotaksoj sur iuj produktoj . Farmistoj manifestaciis ĉe pluraj "Makdo"-j, la simbolo de rapida sengusta nutrado, laŭ la usona stilo . Sekvo en Seattle venontan monaton okaze de internaciaj diskutoj pri komerco .

Inter eŭropaj ŝtatoj ne estas perfekta harmonio . Germanio deziras por sia lingvo la saman statuson ĉe la eŭropaj instancoj kiel la angla kaj la franca (artikolo pri tiu temo en la gazetaro rezultigis leterojn de esperantistoj, vidu p.13) . Antaŭ la vizito de Prezidento Chirac, Hispanio plendis pri cirkulero de ministro C. Allègre, kiu laŭdire favoras la germanan . Intertempe ekfunkcias nova komisiono en Bruselo; el 20 membroj ĝi konsistas el 8 Britoj, 4 Germanoj kaj tri Francoj . Divenu la sekvon !

La kontaktoj inter E^o-asocioj kaj politikuloj en Francio estas pli oftaj nun . La nombro da Eŭrodeputitoj favoraj al E^o certe malkreskis post la lasta baloto, sed tio esta provizora stato pro la elekto de novaj deputitoj . Ŝajnas, ke la nombro da francaj Eŭrodeputitoj superos la antaŭan; oni pli bone konscias pri la lingvoproblemo en pluraj partioj .

Ankaŭ la kampanjo por enkonduko de E^o kiel elekteleco ĉe bakalaŭro rezultigis favorajn reagojn de politikaj respondeculoj . Tiel pri senatano (vidu p.1) kiu deponis skriban demandon al la ministro pri edukado . Ni ne atendu la intervenojn de respondeculoj sed daŭre subskribu kaj subskribigu la peticion kaj ankaŭ pretiĝu por la instruado de E^o .

Tre pozitiva turisma sezono laŭ la taksado de la regionaj instancoj . Tamen eksterlandaj turistoj bedaŭras, ke Langvedokanoj-Rusiljonanoj ne sufiĉe regas aliajn lingvojn . Lokaj entreprenoj nur malofte kapablas rilati kun eksterlando, nur ĉiu kvara entrepreno (1 el 4) havas du- aŭ trilingvan sekretarion . Daŭre ekzistas la lingva problemoj !

En Julio en Grenoble estis universitata eksperimento inter 4 landoj de aŭtomata tradukado . Laŭ iuj opinioj baldaŭ eblos komuniki rekte kun aliaj lingvanoj . Sufiĉos premi butonon sur via portebla telefono ... Fakte tiu kvarlanda konversacio konsistis el tre simplaj frazoj por mendi hotelĉambron . Nun oni provas listigi la vortojn kaj esprimojn, kiuj povus kaŭzi miskomprenon do malĝustan tradukon . Laŭ iu el la respondeculoj de la eksperimento la listo estas giganta . Rekta tradukado ? Eble por postmorgaŭ . Ni ne malatentu la eblecon sed intertempe ni uzu esperanton, kiu restas la plej bona rimedo por efike komuniki internacie .

J.H.

*****

EUROPE Le même statut que le français et l'anglais réclamé

L'Allemagne relance la querelle des langues de travail dans l'UE

La meilleure saison touristique de la décennie

Le littoral affiche complet et la clientèle étrangère progresse
Les touristes se félicitent du caractère authentique du Languedoc-Roussillon mais ne manquent pas de relever ses faiblesses dans la signalisation, l'entretien de certains sites ou encore la maîtrise insuffisante des langues étrangères. 1.9

« A peine un quart des entreprises régionales emploient une secrétaire bi ou trilingue »

Maquis des réglementations étrangères, barrière de la langue et des traditions, les PME qui rêvent d'horizons lointains sont parfois démunies face au challenge de l'exportation. 5.10

« Si l'Allemagne persiste, nous voulons parler italien », a déclaré le ministre italien des Affaires étrangères, Lamberto Dini. « Aucun pays ne devrait imposer ses positions ». De la même façon, son homologue espagnol Abel Matutes a lui aussi estimé que l'allemand ne pouvait être favorisé par rapport à l'espagnol. 6-9

Seule note de discorde, Madrid souhaite aborder la question de l'enseignement de l'espagnol en France. Madrid qui a constaté une baisse d'intérêt pour cette langue ces derniers mois, met en cause une circulaire du ministère de l'Education de 1998, appuyant l'allemand et l'arabe au détriment de l'espagnol. • 3.10

VIVO DE LA GRUPOJ

BEZIERS

Ni esperas ke vi pasigis agrablan someron, post nia lasta kunveno en CREISSAN, la 27an de junio. Ni devas danki gesinjorojn ROGET, kiuj afable akceptis nin en sia agrabla domo, meze de la kamparo, okaze de tiu komuna pikniko. Ĉiuj estis tre kontentaj kaj ĝuis tiun « belan » tagon...kvankam pluvis !!! Nia agado rekomencis en la unuaj tagoj de septembro, por prepari la Aleojn de Asocioj, en BEZIERS la 11an de septembro, kaj la Feston de Asocioj, la 18an en AGDE. En la du urboj, ni havis bone lokitajn budojn. Multaj gapantoj haltis precipe en AGDE ; kelkaj enskribiĝis por la kursoj. Ĉu ili persistos ? Tie staras la problemo.

VENONTAJ KUNVENOJ

Sabate la 09an de oktobro, 13an de novembro, samaj loko kaj horo. La staĝo de printempo okazos denove. Estas necese starigi teamon por kune labori kun sukceso. Antaŭvidita dato **30a de majo ĝis 7a de junio**.

ZAMENHOFA-TAGO

→ Pro malfacilaĵoj okaze de la proksimaj Kristnaskaj festoj, ni estas devigataj organizi nian festeton iom tro frue: la 4an de decembro. Komuna manĝo kaj distra parto kiel kutime kunigos la amikojn. Ĉiuj estas kore invititaj. Konigu vian partoprenon sufiĉe frue (pro la preparo de la manĝo).

ĜENERALA KUNVENO

La 8an de januaro, jam pripensu la aferon, por ke la kvorumo estu atingita. Bonan jarfinon al ĉiuj.

ANEKDOTO

L'éclipse venait de se terminer. Nous nous sommes engouffrés péniblement dans le train qui nous ramenait de NOYON à PARIS. Tout à coup nous entendons, près de nous, un groupe de jeunes gens qui parlaient une langue que nous connaissions bien : c'était l'ESPERANTO . Avec joie, nous nous mêlons à leur conversation. Il y avait un Italien, deux Espagnols, une jeune femme de la République Dominicaine et ... un Tchèque. Nous avons facilement parlé durant tout le trajet. Nous avons échangé nos adresses: nous avons de nouveaux amis. Grâce à l'ESPERANTO, la barrière des langues s'était effacée. Cette expérience nous prouvait, une fois encore, l'utilité de cette langue simple, neutre, non hégémonique pour faciliter les relations entre les hommes.

Si vous désirez vous initier à l'ESPERANTO, vous renseigner, vous pouvez prendre contact avec le CERCLE BITERROIS D'ESPERANTO :

-à BEZIERS, à la MAISON DES ASSOCIATIONS, LE VENDREDI à partir de 14H30 ou téléphoner au 04 67 31 13 18. -à PEZENAS à la MAISON POUR TOUS, place BOBY LAPOINTE, le mardi à 18H30 ou téléphoner au 04 67 30 43 87.

LOZERE

Début octobre, une expérience a été menée en LOZERE : faire parler de l'ESPERANTO grâce aux petites annonces, même si pour commencer nous ne recevons aucun appel. Ainsi, pour 60F, cadre compris, pour une parution le vendredi, dans la « LOZERE NOUVELLE », rubrique AVIS et pour 60F avec 6 parutions successives en LOZERE, rubrique SERVICES, COURS ET LEÇONS, dans « MIDI-LIBRE », l'appel suivant :

« Appel aux amis de l'ESPERANTO ! Faites-vous connaître, apprenons ensemble l'ESPERANTO.

F. BERNARD tél.+fax : 04 66 48 58 48 »

Une autre fois, nous remplacerons « apprenons » par « pratiquons ».

MONTPELLIER

RAPORTETO PRI FOIRO DE ASOCIOJ EN MONTPELLIER la 12an de septembro 1999.

Ĉi-jare, ŝajnas ke pro bonega vetero kaj varmego temperaturo, homoj preferis marbordon al foiro de asocioj. Do malpli da ĉeestantoj, malpli da promenantoj kaj malpli da informpetoj. Ni tamen disdonis kelkajn dekojn da informfolioj samtempe kun « unuaj rendevuoj », sed preskaŭ neniuj paroladis longtempe kun

deĵorantoj ĉe la budo. Notindas ke la loka esperantogrupo farigis tute novan blankan dumetran banderolon kun jena verda teksto :

ESPERANTO

langue internationale

DATOJ KAJ PROGRAMOJ de la venontaj kunvenoj :
04-11-1999 : Problemo de la lingvaj minoritatoj
02-12-1999 : Jara kunveno de nia asocio

*Jeannine Bony dankas la gesamideanojn,
kiuj sendis al ŝi amikan mesaĝon
post la forpaso de ŝia patrino .*

25a INTERNACIA SEMAJNO ĈE MEDITERANEO.

Ĝi okazis de la 28a de aŭgusto ĝis la 4a de septembro, en la agrabla « LAZARET » en SETE. La apudeco de la maro ebligis banadon inter la kursoj, tio krom unu tago pro pluvego dum 7 horoj ! Pierre BABIN kaj Mario GUZZI, niaj fidelaj instruistoj, gvidis du « klasikajn » kursojn . Attilio ORELLANOS ROJAS gvidis seminarion A por instrui la CSEH-METODON. Inter liaj 7 lernantoj, 5 ricevis la atestilon de la seminario. Inter la aliaj lernantoj, 7 kandidatiĝis al la atesto pri lernado kaj unu al la atesto pri praktikda lernado. Inter la 44 parto-prenantoj, ni ĝojis akcepti por la unua fojo FLOREAL (4 monata).

Doktoro Thierry SALADIN organizis publikan prelegon en LAZARET (afiŝoj en urbo, anonco en gazetoj...) Du junuloj neesperantistaj vigle diskutis kaj donis al ni la vidpunktojn de nunaj junuloj. Certes, ni bezonas tion.

Sabate, ni diris « ĝis la venonta jaro » eĉ « A l'an que ven ». *Vidu ankau p. 6*

ASSOCIATION »REINSERTION ET ESPERANTO »

Premier bilan : du point de vuë ESPERANTO stricto sensu , force est de constater qu'il n'est pas bon.

Il n'y aura pas d'embauche prochainement à notre grand regret. En effet, des trois jeunes femmes ayant suivi cet enseignement, aucune ne reprendra les cours à la rentrée.

Nous repartons donc, dès ce mois-ci, et **nous élargissons notre champ d'action** afin de recruter non plus à Montpellier même, mais sur une zone allant de NIMES à BEZIERS, ce qui réalise un doublement du potentiel humain.

Côté trésorerie, tous les dons reçus ont été mis de côté. Ils représentent un peu plus de 80 000 F, auxquels il faut ajouter 500 000 F (oui, vous avez bien lu, cinq cent mille francs) versés par Patrick BRANDY et Thierry SALADIN, les deux initiateurs de ce projet auquel ils croient dur comme fer .

Mais REINSERTION ET ESPERANTO, c'est aussi des cours , des conférences grand public (une vingtaine dans le sud de la FRANCE) et **surtout des présentations de l'ESPERANTO en milieu scolaire.** Tant en collège qu'en lycée, l'ESPERANTO a été présenté depuis 1998 à 900 élèves.

Cette année, nous orienterons nos efforts vers les instituteurs afin de les informer de la valeur propédeutique de l'ESPERANTO...

En conclusion, continuez à nous faire confiance et à nous aider. Nous vous rappelons que **les donateurs peuvent déduire 50% de leurs dons** dans la limite de 1,75% du Revenu Imposable **puisque l'Association a un caractère philanthropique et culturel.**

Enfin, les donateurs actuels étant membres de l'association sont invités à assister à l'Assemblée Générale qui se tiendra le 30 octobre 1999 à 18 heures à l'Association « PASSERELLES » 26 rue ENCLOS-FERMAUD 34000 MONTPELLIER.

ENSEMBLE NOUS REUSSIRONS.

NUR KUNE, NI SUKCESOS.

PERPIGNAN

La Ĝenerala Kunveno okazis la 6an de oktobro. Bedaŭrinde, la Kultura Centro ne partoprenos ĉe « Foiro de la Asocioj » pro asekureca problemo, kiun la Urbodomo petas de ĉiu asocio. La tago de malfermitaj pordoj ne okazos, ni cerbumos por la venonta jaro. Restas du vidbendoj (Koncerto + U.K. DE MONTPELLIER) po 65 F + Sendokostoj. Ĉiam estas disponebla la Turisma Libreto pri PERPIGNAN po 50,00 F + Sendokostoj.

Visiteurs d'ailleurs...

Les esperantistes et leur collègue japonais

● C'était en juillet, lors d'un congrès d'espéranto à Montpellier qu'un des congressistes japonais, sollicitait des amis "espérantistes" catalans pour venir visiter les infrastructures logistiques du Centre Hospitalier : blanchisserie et restauration. Après avoir obtenu toutes les autorisations nécessaires, une visite des différents locaux a été organisée. Son plus grand étonnement a été la chaîne de restauration. Les méthodes de travail strictes et respectées pour la qualité du produit l'ont vraiment impressionné.

*Extrait de "Convergences" n°14-Juillet 99
Journal interne du Centre Hospitalier
Maréchal Joffre - Perpignan.*

La 25e semaine internationale de Sète a connu son habituel succès et réuni une cinquantaine de personnes de différents pays (voir aussi le compte-rendu p. 5).

L'article qui suit est paru dans "L'Hérault du jour" du 30 Août.

La 26e semaine est prévue du dernier samedi d'août au premier samedi de septembre, donc du 26/8 au 2/9/2000. Notez la date si vous voulez connaître une ambiance vraiment internationale près de chez vous. Félicitations aux organisateurs !

Sète

Un jour dans l'Hérault

Portrait

L'Espéranto parle de tolérance

L'Espéranto en bandoulière, Yvette Vierne voyage dans le monde entier depuis plus de 40 ans. Carnet de bord.

L'Espéranto, le grand projet de dialogue universel n'est pas tombé aux oubliettes. Même si le « patois » mondial ne fait pas de tapage médiatique, il est encore parlé dans le monde entier. Yvette Vierne, présidente et fondatrice du centre culturel Espéranto de Montpellier, pratique et défend cette langue depuis plus de 40 ans.

Entourée d'Espagnols, d'Italiens, de Congolais, de Hongrois et d'Argentins, elle a fait escale, pour la 25ème année consécutive, au centre familial du Lazaret. Ce séjour linguistique d'une semaine donne lieu à des rencontres et à des retrouvailles. « Sur les cinquante personnes présentes, la moitié sont des fidèles, précise Yvette. Ce contact direct nous permet, ensemble, de mettre à jour nos connaissances. L'Espéranto n'est pas une langue morte. Elle a une littérature, des dictionnaires et des utilisateurs renouvelés en permanence. Les traductions se multiplient et de nouveaux mots, reflets du monde contemporain, sont créés. C'est un outil de communication magnifique, utilisé dans de très nombreux pays. »

Visa pour l'espoir

Sans passer par Internet, les « porteurs d'espoir » font tomber les frontières. L'an dernier, au grand congrès organisé au Corum de Montpellier, ils étaient plus de 3000, représentant 70 nations. Si les linguistes de référence sont Allemands et Américains, la Pologne, l'Afrique, le Brésil mais aussi l'Angleterre et l'Irlande

Entourée de ses amis espérantistes, du plus jeune aux plus anciens, Yvette Vierne (au centre) se bat contre les handicaps relationnels érigés par l'Homme.

compte de plus en plus d'adeptes.

« Avec seulement 150 heures de cours, il est possible d'acquérir les bases de l'Espéranto, souligne Yvette Vierne. Ce bagage, accessible au plus grand nombre, est un véritable passeport international. J'ai voyagé aux quatre coins du globe et je ne me suis jamais sentie seule. J'ai toujours trouvé quelqu'un à l'arrivée, avec un endroit où loger et une culture à découvrir. »

Yvette ne surfe pas sur la vague, elle plonge dans la marée humaine et prend le temps d'aller au fond des choses. « Le pouvoir de communiquer est immense, affirme-t-elle. Les patrons ont un code commun, l'argent. Si tous les ouvriers pouvaient se comprendre, les combats sociaux prendraient une autre dimension. » Idéalistes, les

Espérantistes veulent le rester. Lucides, ils ne peuvent s'empêcher de l'être.

« Notre mouvement a des actions, une presse et des ramifications internationales, reprend Yvette. Ces échanges mettent en exergue les inégalités pécuniaires. Par exemple, le séjour au Lazaret coûte 1700 F. Cette somme, au demeurant raisonnable pour des Français, est énorme pour certains étrangers. Heureusement les participants sont solidaires mais le problème reste entier. »

Un remède universel

Médecin, Yvette a travaillé toute sa vie à soulager la douleur d'autrui. « Quelques mots et un peu de tolérance valent tous les remèdes du monde », estime-t-elle. Les jeunes Docteurs montpelliérains Messieurs Brandy et Thierry Saladin partagent cette opinion. Ils ont d'ailleurs

monté, il y a 2 ans, une association d'aide aux jeunes en difficultés (chômeurs, Rmistes etc), intitulée « Réinsertion et Espéranto ». Pour Yvette, la relève est assurée. Elle conclut très simplement : « *Espéranto estas kontakto kum la tuta mondo* »

Marie POUSSIER

Des initiations et perfectionnement à l'Espéranto sont proposés jusqu'au samedi 4 septembre au centre familial du Lazaret, rue Pasteur Louis Benoit à la Corniche (tarifs : 350 francs la semaine, inscriptions prises sur place). En outre, une conférence sur ce langage universel sera proposée par le docteur Saladin, ce soir à 20h45. Pour de plus amples renseignements contacter le centre culturel Espéranto de Montpellier au 04 67 54 15 43 ou l'association « Réinsertion et espéranto » au 04 67 75 62 98.

SETE

La 5a Mediteranea Konferenco de Esperantologio okazos en SETE (FRANCIO) de vendredo la 29a de oktobro 1999 vespere ĝis lundo la unua de novembro tagmeze. LF-koop elektis la temon 'la esperantofonetiko', pri kiu prelegos doktoroj Daniele VITALI, Michel DUC DONINAZ, Giorgio SILFER kaj aliaj.

La konferencejo estos en la centro LE LAZARET, LA CORNICHE, 34200 SETE, tel. (33)04-67532247. Tie eblos tranokti kaj manĝi : unu tranokto plus tri manĝoj kostas 240 F F (en unu ĉambro) aŭ 216 F F en dulita. Aldone la programkotizo : ĝis 1999 09 30 estos 160 F F (80 por OT-aero, 40 por LF-kooperantoj) ; poste 240 F F (120/60).

Aliĝojn akceptas kaj pliajn informojn donas la Kongresfako de LF-koop : Sinjorino Marie-France CONDE-REY, 54 Terrasses d'Aegyptos, F-16000 ANGOULEME ; tel+fakso (33)0545616925.

Eblos partopreni la Konferencon sen loĝado, kondiĉe ke ni estu informitaj, precipe pri la nombro da manĝoj mendotaj. Eblas ankaŭ partopreni nur parton de la konferenco, sed ni ne povos partigi la prezon de la kotizo.

ALIĜILO

Bonvolu registri mian aliĝon al la 5a Mediteranea Konferenco de Esperantologio.

Familia nomo : ..... Nomo : .....

Adreso : .....

Urbo kaj lando : .....

Telefono/fakso/retadreso : .....

Mi samtempe ĝiras aligkotizon de ..... francaj frankoj kiuj inkluzivas la partoprenon en la programo, ... manĝojn, ... tranoktojn) al pĉk 086 3031503 W.

Mi alvenos en SETE per aŭto/trajno la ..... de oktobro 1999, je ..... h.....

Dato : ..... Subskribo : .....

ARLES

Pri nia intenco festeni 90an datrevenon, ni bone pripensis kaj venontjare, ni festenos 30an datrevenon de la ĝemeliĝo ARLES-VERCELLI (aranĝita dank'al ESPERANTO 1970) samtempe, la 3an dimanĉon de septembro jaro 2000, ni festenos la 90an de nia grupo.

KATALUNIO

→ 29a KATALUNA KAJ 2a TRANSPIRENEA KONGRESO DE ESPERANTO : Sabaton 30, Dimanĉon 31/10
Lundon 01-11-1999 - en MANRESA

La programo estas provizora.

Sabaton : 11.00 Malfermo de la kongresejo kaj disdono de dokumentoj. 12.00 Akceptado en la Urbodomo kaj solena inaŭguro. 14.00 Tagmanĝo. 17.00 Kongrestema prelego. 18.30 Kongrestema prelego. 20.30

Vespermanĝo. 22.00 Arta Vespero. **Dimanĉon** : 10.00 Malfermo de la kongresejo. 11.00 Fakaj kunvenoj kaj interfederacia kunveno. 12.30 Kongrestema prelego. 18.30 Eksterordinara Asembleo de KEA. 20.30

Vespermanĝo. 22.00 Arta vespero. **Lundon** : 11.00 Literatura Mateno ĉe Hotelo Pere III. 13.00

Konkluda debato kaj rezolucio. 14.30 Adiaŭa bankedo. Kongrestemo: ekologio kaj progreso. Libroservo : funkcios la tutan Kongreson.

Kotiztabelo :

A Kongresano, membro de Federacioj : 4.500 P

B Familianoj : 2.500 P

C Gejunuloj membroj de KEJ: 2.500 P

D Kongresano, ne membro : 5.500 P

E Familianoj **D** : 3.000

F Infanoj ĝis 12 jaroj: senpage

*Petu detalojn pri loĝado kaj manĝoj
kaj aliĝilon de SFS.
Profitu internacian aranĝon proksime !*

TOULOUSE

La ESPERANTO-KULTUR-CENTRO DE TULUZO prezentis informbudon okaze de :

1- Salono pri Regiona kaj Historia Libro, sabaton la 11an kaj dimanĉon la 12an de septembro en MURET (temo : EŬROPO).

2- Festo Forum OC kaj OC dimanĉon la 12an de septembro en TULUZO (LA MOUNEDE). Temo : nutrado kaj monda solidareco.

3- Festo de Asocioj dimanĉon la 2an de oktobro, PLACE DU CAPITOLE.

4- Semajno Animado ĉe la Universitato Paul SABATIER (de la 11a ĝis la 15a de oktobro).

Daniel MAYNAU animis debaton pri ESPERANTO.

SUDFRANCIA ESPERANTO KURSO**C. Cayzac-700 chemin de Bellevue 34820 Assas**

La kursoj ĉiam funkcias. Enlistiĝis kvardeko da homoj. Sed ŝajnas ke multaj el ili rezignis ĉar nur dekduo regule resendadas siajn taskojn kaj kelkaj aliaj tre sporadas.

Vi memoras ke mi alvokis pli frue ĉiujn Esperantistojn de nia federacio por ke ili propagandu por la kurso kaj en ĉiuj okazoj ili kolektu novajn lernantojn. Post unu jaro la rezulto estas tute...NULO !! Eĉ ne UNU venis de nia federacio. (Krom du kiujn mi recevis de Yvette.)

Komence, mi multe baraktis : anoncoj en gazetoj, afiŝoj en taugaj lokoj, varbado parole, ktp. La rezulto estas ke mi kolektis kvardeko da komencantoj...

La kurso estas ĉiam malfermita por kiu volas lerni.

JEFO**SEMAJNFINO**

Avez-vous entendu parler des SEMAJNFINOJ DE JEFO ? Ce sont des esperantophones qui s'offrent un rendez-vous quelque part en France ou plus loin , se font des repas typiques de la région visitée, chantent et dansent.

Sur le WEB, vous pouvez visionner leur dernière sortie du 10 au 15 septembre 1999 faite en Allemagne : <http://www.esperanto.org/jefo>

Ou bien avec WANADOO, vous cliquez ESPERANTO puis VOILA. On vous présente huit sites en France dont JEFO.

RAPORTO PRI LA 55a I.J.K. (INTERNACIA JUNULARA KONGRESO)

9a ĝis 16a Aŭgusto, organizita en VESZPREM, HUNGARIO (15 km de LAGO BALATON).

Estas granda sukceso ĉar pli ol 600 gejunuloj partoprenis. Inter diversaj programoj, partoprenantoj povis lerni hungarajn kaj aliajn dancojn , fari artaĵojn aŭ sendi mesaĝojn per komputiloj al internaciaj esperantistoj, kiuj ne partoprenis. La plej gravaj momentoj estis la suneklipso, kiun oni tute vidis en tiu regiono kaj ankaŭ la internacia balo, kie ĉiuj povas renkonti kaj amuziĝi kune. Tio estis unu el la plej gravaj renkontiĝoj.

La gejunuloj povos venontjare veni en Francio por partopreni « solidarajn tagojn » kaj « KAFE ».

Pri nia regiono kaj sudo ankaŭ okazis kunveno kun sudfrancoj, katalunoj, hispanoj kaj eŭskoj kiuj parolis por revigli la sudo! Ni vidos. Ĝis ! Coralie DELNATTE

QUISSAC

Mikaelo SIMON nous a fait parvenir la lettre suivante :

« Premièrement, j'aimerais créer un club à QUISSAC, ma ville, avec au moins dix adhérents., surtout des jeunes! Quelques-uns de mes amis sont intéressés ; le seul problème, c'est pour qu'ils apprennent la langue. Ils ont quelques notions mais ne peuvent pas trop parler avec moi ! Dommage !

Il n'y a pas longtemps, je suis passé à la télé sur la chaîne FRANCE 3, dans l'émission « PAYS GARDOIS » pour présenter la belle langue qu'est l'ESPERANTO. Peut être, cette émission a fait découvrir l'ESPERANTO à quelques personnes !

...le mardi 2 novembre, en parallèle avec le RELAIS FAMILLE DE QUISSAC, nous organiserons une animation ESPERANTO ! Par contre, il nous faudrait de la documentation, cassettes vidéo, cassettes de musique, premier cours d'ESPERANTO, listes des sites INTERNET les plus fréquentés concernant l'ESPERANTO, prospectus... !

Il n'y a pas longtemps, Monsieur SALADIN est venu présenter l'ESPERANTO à la principale et à la documentaliste de mon collège ! Ces deux personnes seraient d'accord de faire présenter l'ESPERANTO aux élèves du collège !

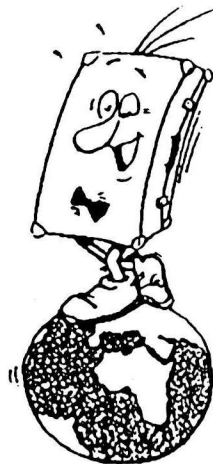
Comptez sur moi pour faire découvrir l'ESPERANTO à des dizaines de jeunes ! L'année prochaine, je m'attaquerai au lycée !

En vous remerciant tous pour l'aide que vous m'avez apportée ! »

LA TUTA MONDO EN VIA HEJMO PASPORTA SERVO

Vi lernis la lingvon. Vi ŝatas ĝin, ĉar ĝi donas al vi tute novan senton pri lernado de fremda lingvo. Vi malkovris novan mondon, pri kiu vi antaŭe eĉ ne supozis ke ĝi ekzistas. Nun, vi estas preta utiligi tiun novan trezoron. Eble vi jam korespondas. Eble vi jam vizitis renkontiĝon, proksime de via hejmo aŭ en fora lando. Eble vi estas membro de Esperanto-klubo, kie vi regule parolas kaj agadas. Sed la plej facilan paŝon por ekoni la mondon vi ne jam faris. La plej proksiman lokon por renkonti homojn el aliaj kulturoj vi ankoraŭ ne malkovris. Pro tio ke vi ne jam fariĝis

gastiganto de Pasporta Servo

La servo

Pasporta Servo estas unika servo de Esperanto-parolantoj al Esperanto-parolantoj. Se vi fariĝas gastiganto de Pasporta Servo, vi ofertas al aliaj Esperanto-parolantoj senpagan tranokteblecon en via hejmo. Kompreneble vi rajtas indiki laŭ kiuj kondiĉoj homoj povas tranokti ĉe vi. Vi povas peti antaŭan sciigon de gasto. Vi povas limigi la nombron de samtempaj gastoj kaj la nombron de sinsekvaj tranoktoj. Se gastigado en iu periodo ne konvenas al vi, vi rajtas tiam rifuzi gastojn. Sed: se vi akceptas gastojn, vi trovos plej interesan mondon, en via propra hejmo! Kaj se vi emas mem vojaĝi, vi disponas pri la tuta adreslibro, por senpage ĝui la gastamon de viaj kolego-gastigantoj!

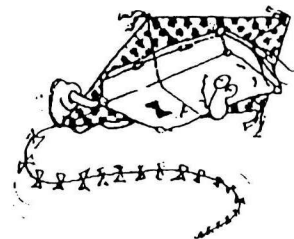
La listo

Pasporta Servo konsistas el libro kiu enhavas la tutan liston de gastigantoj kun iliaj adresoj kaj kondiĉoj. En 1999 ĝi enhavis 945 adresojn en 76 landoj. Kiu volas uzi la servon devas unue aĉeti la libron. Sed: kiel gastiganto vi ricevas vian propran ekzempleron — senpage! En la libro vi trovos ankaŭ mapojn kun indikoj de la loĝlokoj de la gastigantoj, por helpi al vi bone plani vian vojaĝon. Krome, la reguloj de la servo estas klare priskribitaj, tiel ke ĉiuj uzantoj scias kion ili rajtas fari kaj kion ne.

Decidu

Ĉu vi ankoraŭ dubas? Parolu kun aliaj gastigantoj, por lerni pri iliaj spertoj. Petu pliajn informojn ĉe SFS, aŭ prenu ilin de la reto je <<http://home.wxs.nl/~lilde/paspserv.htm>>. Kaj se vi ne plu dubas, plenigu la aliĝilon kaj sendu ĝin antaŭ la unua de novembro al la kompilanto, por aperi en la venonta libro kaj ricevi vian propran ekzempleron senpage.

**Ĉu "Pasporta servo" atingos 1000 adresojn en la jaro 2000 ?
Tio dependas de vi...**

LA TUTA MONDO JE VIA DISPONO : la JARLIBRO de delegitoj de UEA . 1959 delegitoj en 100 landoj, 500 aliaj aktivuloj, asocioj, instancoj.

Ĝi restas nemalhavebla manlibro por tiuj, kiuj bezonas kontaktojn tra la mondo. Membroj de Universala Esperanto-Asocio ricevas ĝin ĉiujare. La nombro da reprezentitaj landoj kreskas ĉiujare : en 97-90 landoj, en 98-94, ĉijare 100 .

Eblas fariĝi "delegito" kaj respondi al ĉiuspecaj petoj aŭ "fakdelegito" kaj pritrakti nur la aferojn de via fako. Necesas bone regi la lingvon kaj kompreneble esti membro de UEA .

Por esti delegito, petu aliĝilon de la federacio, kiu plusendos al la ĉefdelegito de Francio, kiu mem sendos poste vian kandidatiĝon al UEA .

Jen la adresoj de delegitoj en nia regiono.

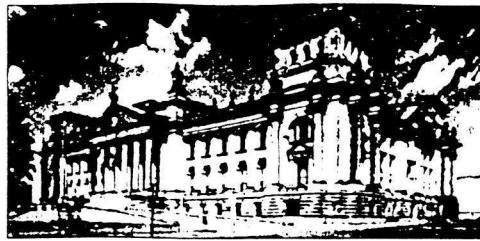
Ĉu 2000 delegitoj en la jaro 2000 ? Tio ankaŭ dependas de vi

- Béziers (Hérault) 82 000 *
D: s-ino Suzanne Authier, em. instruisto, 9 rue Georges Picot, 34500 Béziers;
☎ +04 67 31 13 18.
- La Canourgue (Lozère) 2 000
D kaj FD (turismo): Jean Hénin, lingvo-instruisto, Beauregard Route de Montcayroux, 48500 La Canourgue; ☎ +04 66 32 86 36; □ Jean.Henin@wanadoo.fr.
- Montpellier (Hérault) 300 000 *
D kaj FD (turismo): d-rino Yvette Vierne, kuracisto, 5 rue Docteur Roux, 34090 Montpellier; ☎ +04 67 54 15 43.
FD (fotografio; genealogio): André Capus, emerito, 15 rue des Frères Platter, 34000 Montpellier; ☎ 04 67 63 15 21.
FD (instruado: E-o koresponde): Claude Cayzac, em. asekuristo, 700 chemin de Bellevue, 34820 Assas; ☎ 04 67 59 55 74.
LG: Loka Esperanto-grupo kunvenas principe la unuan merkredon de ĉiu monato (de oktobro ĝis junio) je la 18-a horo. Por koni la kunvenejon kaj por ĉiuj informoj, jen telefonnumeroj: 04 67 54 15 43; 04 67 58 64 18; 04 67 69 11 32.
- Narbonne (Aude) 65 000
D kaj FD (esperantologio; germanistiko): Vilhelmo Lutermano, filologo, Fonto Gazela, 11360 Embres-et-Castelmaure; ☎ 04 68 45 81 32; □ 100070.2001@compuserve.com (Pyrénées-Orientales) 110 000 *
D: René Llech-Walter, em. eksperto pri librotenado, 72, Avenue du Général de Gaulle, 66000 Perpignan; ☎ 04 68 34 22 18.
FD (medicino): d-ro Blaise Berthonneau, familia kuracisto, Lot. La Barnède, 2 Imp. 18 juin 1940, 66670 Bages; ☎ [h] +04 68 21 80 43, ☎ [of] 04 58 22 06 40, ☎ 04 68 22 58 90; □ boparo@aol.com.
- Peyriac de Mer (Aude) 850
D: s-ino Annick Tora, em. flegistino, 26 Rue des Salins, 11440 Peyriac de Mer; ☎ 04 68 41 28 15, 04 67 69 11 32.

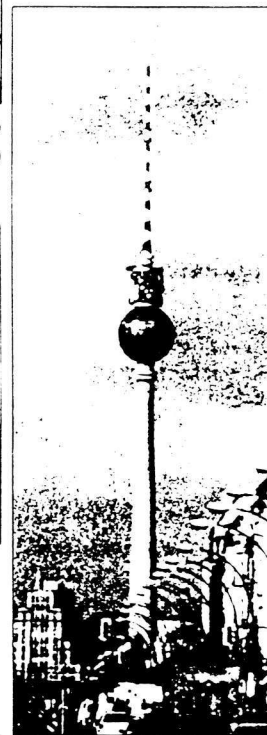

Brandenburgia
Pordego

La germana parlamentejo
(iama Reichstag)

Televida Turo
en la placo
Aleksanderplatz

Du Montpelieraninoj en Berlino por la 84a Universala Kongreso de Esperanto

"Charles de Gaulle", flughaveno de Roissy. Jam ni estis en Esperantujo, ĉar ni tuj forgesis krokodili ! Vidu JD el norda Francio, CR el la sudo... kaj homojn el aliaj landoj... Varmego en la flughaveno, sed ni preskaŭ ne atentis ĝin, ĉar senĉese parolinte ni atingis Berlinon rapide, sed tie ni perdis nin en Tegel-flughaveno. Malgraŭ la maldensa trafiko en ĝi ni serĉis dekstre, maldekstre, ĉirkaŭe, bedaŭrinde ni rimarkis nek panelojn, nek informojn nek "bonvenon" en esperanto ! Post kelkaj malfacilaĵoj, ne parolante la germanan lingvon, ni sukcesis finfine taksii ĝis hotelo situanta sur alia flanko de Berlino. Feliĉe nia hotelo mirigis nin : grandega, komforta, modernstila. Tamen ni devis trajni dum tri horkvaronoj por rekte trafi la kongresejon. Oni aŭdis nur esperanton en nia hotelo, plenplena de gesamideanoj el diversaj landoj.

Memor-Preĝejo

Multajn konatulojn ni plezure renkontis, kun kiuj ni multe ĝojis la iradon ĝis la kongresejo per la S4, nia trajno. Je la eliro antaŭ ni grandega spacŝipo, kun verdaj flagoj kaj banderoloj, kiujn ni bone konas. Kiom da homoj irante, revenante ! Ili akompanis nin en tiu vasta loko, kie plurfoje ni preskaŭ perdiĝis.

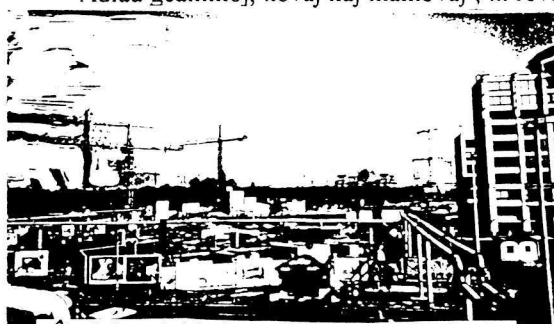
Ekde la solena Inaŭguro ni vere ĝuis la partoprenon en la diversaj fakoj, sen premado de organizado kutime ni partoprenis la provojn de la Internacia Ĥoruso; bedaŭrinde ni konstatis la neĉeeston de Sro D. Terzief pro malsano. Simpatia junulo anstataŭis lin, sed li ne trovis salonon kun piano por prepari la internacian vesperon : nur unu sola piano en tiu "spacŝipo" !!! Stranga afero, ĉu ne ?

Buse ni vizitis Berlinon, kie restas malmultaj antikvaj monumentoj, ĉar la mondmilito detruis preskaŭ ĉion. Nun ampleksaj konstruaĵoj, gruoj sur la konstruejoj invadas placojn, stratojn, kvartalojn. Eble ni revenos post kelkaj jaroj... Eĉ hodiaŭ, post la falo de la "muro de honto", la unueco de la urbo ne vere ekzistas, ĉar la orienta parto estas tre malsimila al la okcidenta, eĉ en la mensoj de la Berlinanoj (laŭ nia intima opinio).

Dum la vizito per ŝipeto, oni bone vidas kelkajn kilometrojn de la muro, pentrita kaj kun surskribaĵoj, laŭ la rivero Spree, tiu vidindaĵo kortuŝas la vizitantojn. Ankaŭ plaĉis al ni la belaj teatraĵoj, la nacia kaj internacia vesperoj en mirinda salonego. Ne forgesante la Ekmunan Diservon en malnova kaj bela preĝejo, plenigita de almenaŭ 700 partoprenantoj, kunigitaj per la kantoj de la Ĥoruso kaj la muzikistoj de Munkeno. Inter la ekskursoj, ni ege ŝatis tiun al Potsdam, la imperiestra urbeto kun multaj kasteloj, precipe tiu de Sans-souci kun belaj ĝardenoj kaj majesteco.

Tamen la semajno finiĝis tro rapide. Iam la solena konkludo, iam la disiĝo ĝis la venonta kongreso ! Adiaŭ geamikoj, novaj kaj malnovaj ; ni revidos nin baldaŭ !

A. T. kaj R.A.R.

Ĉie laborejoj kaj gruoj (Aleksanderplatz)

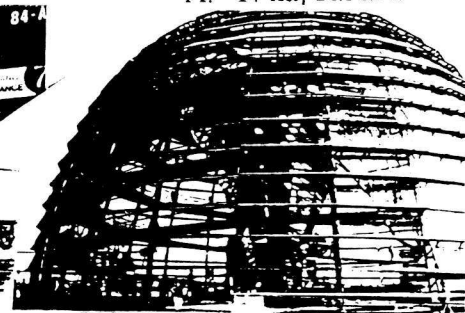
Enirejo de la kongresejo

Navigado sur la rivero Spree kaj laŭlonge de la " muro de honto".

Simila al spacŝipo :
la kongresejo

Nova kupolo de la parlamentejo

Franca gastronomio en Berlino :
restoracio "restu fidela".

ANEKDOTO POSTKONGRESA : La religiulinoj ("les bonnes sœurs")

En la aviadilo de kompanio "Air Littoral", de Berlino al Parizo, la stevardino kaj la komandanto parolas nur angle aŭ france. La stevardino servis al ni la tagmanĝon, la kafon kaj post la peceto de ĉokolado ŝi rigardis nin tre atente. Irante kaj revenante, ŝi rimarkis nian verdan stelon, nian ŝildon sur nia ĉemizo. Subite ŝi demandis nin :

-Ĉu vi estas membro de sekto ?

-Tute ne, ni respondis.

-Ĉu vi estas religiulinoj ?

Ni ridegis. -Absolute ne ! Ni parolas esperanton !

-Do, mi ne konis esperanton, kio ĝi estas ?

Rideme ni respondis : -la Universala lingvo ebligas al vi paroli kun la tuta homaro, ĝi utilas precipe en via laboro.

Ni aldonis plurajn klarigojn pri nia lingvo Esperanto.

-Jes, ŝi diris, en la aviadilo estas multe da vojaĝantoj, kiuj parolas vian lingvon.

-Ili revenas de la Berlina Universala Kongreso de Esperanto kompreneble !

Post kelkaj minutoj ŝi revenis al niaj seĝoj :

-La komandanto jam aŭdis pri via lingvo.

Kiam ni estis elirantaj la aviadilon, la komandanto kaj stevardino atendis nin ambaŭ por saluti nin kaj por informi pri nia bela lingvo. Ni adiaŭis reciproke preskaŭ amike.

Ne ! Ni ne estas religiulinoj, sed vere Sinjorinoj tre liberaj, ĉu ne ?

AT + RAR

KONGRESA REZOLUCIO

La 84-a Universala Kongreso de Esperanto,

kunvenanta en Berlino, Germanujo, de la 31-a de julio ĝis la 7-a de aŭgusto 1999, kun 2712 partoprenantoj el 66 landoj;

debatinte pri la temo "Tutmondiĝo – ŝancoj por paco?";

konstatinte ke la celo de la Internacia Lingvo Esperanto ekde la plej fruaj tempoj estas liveri al la mondo egalecan formon de komunikado, kiu konservas la etnajn lingvojn por ties utiligo interne de la diversaj regionoj, nacioj kaj etnoj, kaj per tio certigas eblon de egaleca partopreno por ĉiuj popoloj en la tutmondiĝa procezo, kaj samtempe ŝirmas la kulturen multkolorcon de nia terĝlobo;

analizinte la aktualan, ĉiam pli rapidan disvolviĝon de la tutmondiĝo, kiu tamen realiĝas laŭ modelo kiu kuntrenas la elĉerpon de la naturaj rimedoj de nia planedo, t. e. de nia heredaĵo al la postaj generacioj, kaj kiu alprenas en multaj rilatoj la formon de super-regado fare de la plej prosperaj landoj de la mondo, kaj sekve elvokas la fortiĝon de naciismo kaj apartiĝemo multloke, kio siavice endanĝerigas pacon;

notinte

– ke la internacia komunumo komencis alfronti tiun problemaron ekz. per la Konferenco de UN en Rio-de-Janeiro en 1992, en kiu partoprenis la E-movado,

– ke UN, Unesko kaj la aliaj instancoj de UN devas plu havi centran rolon en la komuna klopodo por ekologia sekureco, homaj rajtoj kaj justeco en la mondo;

alvokas

– al Unuiĝintaj Nacioj, al ties instancoj, al ĉiuj internaciaj forumoj, al la ne-registaraj organizaĵoj kaj al la uzantoj kaj parolantoj de Esperanto tra la mondo, doni gravan atenton al tiuj ĉi aspektoj de tutmondiĝo, kaj klopodi direkti la procezon tiel ke ĉiuj homoj de la terĝlobo profitu el ĝi. Tio povas okazi nur ĉe senkondiĉa respekto de ĉiuj homaj rajtoj, inkluzive de la rajtoj je lingva kaj kultura diverseco;

– al la ekonomie prosperaj kaj politike fortaj ŝtatoj celi ne asimilon de la cetera mondo sed unuiĝon kun ĝi surbaze de reciproka kompreno, respekto kaj reciprokaj avantaĝoj, ĉar nur tia tutmondiĝo povas garantii por la homaro solidan pacon en vera feliĉo.

Subskribu!

La plej granda poŝtkarto de la mondo, kreita dum UK 1998, en Montpeliero, alvenis ĉi-tie por ke ankaŭ vi, partoprenantoj de la UK 1999, subskribu ĝin.

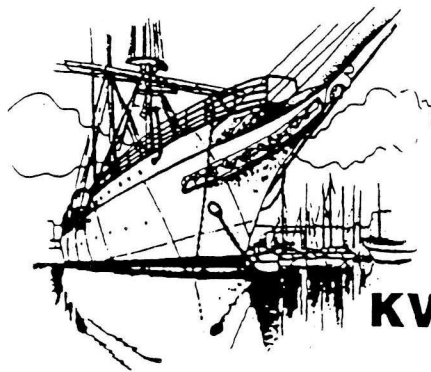
Poste, ĝi revenos al Francio por esti donacita al la Prezidanto de la Eŭropa Parlamento kiel pruvo ke Esperanto vige vivas.

El "Pordego al Kongreso",
kuriero de la 84a U.K.

Kulturaj ĉefurboj: En la jaro 2000, naŭ urboj estos kulturaj ĉefurboj de Eŭropo: Bologna (IT), Bruxelles (BE), Praha (CZ), Helsinki (FI), Kraków (PL), Avignon (FR), Bergen (NO), Rejkjavik (IS), Santiago de Compostela (ES). Antaŭ pli ol 100 partoprenantoj oni raportis pri la agado rilate tiun temon kaj pri la ĝisnunaj kontaktoj kun la oficialaj organizo-komitatoj.

Publika afiŝado

Bonvolu noti, ke surgluado de diversaj afiŝoj sur la murojn de la kongresejo estas strikte malpermesita, minace de alta monpuno!!! Eblas afiŝi sur la por tio speciale preparitaj paneloj en la enirhalo ĉe la lasta linio de giĉetoj (blua flanko, dekstre de la enirejo). Por ĉiu afiŝo necesas aprobo de LKK!

Urbo ĉe la Maro OOSTENDE

INVITAS VIN AL LA KVARA EŬROP-UNIA ESPERANTO KONGRESO

EKOLOGIO, ŜLOSILO POR LA TRIA JARMILO
27.04 ĝis 01.05.2000 (semajnfino post Pasko)

PROGRAMO : **Ĵaŭdo** : la 27a de aprilo 15.00 ĝis 18.00 akceptado de la partoprenantoj en la stacidomo de Oostende kaj en la Festpalaco. 20.00h : solena malfermo en la Festpalaco de la urbo. **Vendredo** : la 28a de aprilo : kolokvo en la Eŭropa Parlamento (Bruselo) : la eŭrodeputitoj dialogas kun la eŭropaj civitanoj. 08.44 h aŭ 09.44h alveno en Bruselo., gvidata vizito en la centro de Bruselo, tagmanĝo en la Eŭropa Parlamento. 15.00h ĝis 16.00h prelegoj en la Eŭropa Parlamento. 16.00h ĝis 16.15 paŭzo. 08.45 16.15 ĝis 17.30h konkludoj. Ekde 19.03h forveturo el Bruselo al Oostende. **Sabato** : la 29a de aprilo : 09.30h : vizito al ekologia centro de Oostende (bicikle aŭ buse). Libera tagmanĝo. 14.00h : vizito al la Provinca Bieno Raversijde (La Belgaj Reĝoj, la Atlantika Muro, bieno de Princo Karel, ruinoj de iama vilaĝo, ktp). Dume, prelegoj pri la Atlantika Muro. 19.00h : bankedo kaj amuzaĵoj. **Dimanĉo** : la 30a de aprilo : 10.00 : Ekumena Diservo aŭ kunveno en la nova Laika Centro. Libera tagmanĝo. 14.00h ĝis 23.00 : marveturo al Nieuwpoort per la ŝipo Sea-Star : prelegoj pri Norda Maro kaj (mal)novaj teknologioj (sur la ŝipo). Sur la ŝipo : muziko kaj danco...por la dancemuloj ! **Lundo** : la unua de majo : 09.30h : Solena ferma de la kongreso, konkludoj(Festpalaco). Posttagmeze : ebleco de vizito al Bruĝo aŭ al aliaj interesaj lokoj. Por la hoteloj, rezervu (antaŭ 01.02.2000) rekte ĉe la **Turisma Buroo: Terisme Oostende vzw Monacoplein 2 8400 Oostende tel. ++32 59 70 11 99 (demandu « KONGRESOJ ») Fakso : ++32 59 70 34 77 Mel : toerisme.oostende@flanderscoast.be**

listo +
tarifoj
de SF5

Dank al la pasintaj Eŭropaj Balotoj, pluraj kandidatoj (ankaŭ novaj) sur ĉiuj listoj interesiĝas pri Esperanto kaj certigis nin ke ili partoprenos al diversaj eroj de nia estonta Eŭropa Esperanto-Unio Kongreso.

Aliĝilo

Bonvolu resendi ĉi tiun aliĝilon al FLANDRA ESPERANTO-LIGO
Frankrijklei 140
2000 Antwerpen

+ 32 3 234 34 00
+ 32 3 233 54 33
esperanto@tel.esperanto.be

S-ro / s-ino _____

Adreso _____

Nakiĝjaro _____

Tel.: _____

La kolizo inkluzivas **trajveturadon** Oostende-Bruselo kaj revenon, **buson** aŭ **biciklon** al la Ekologia Centro kaj poste al la Provinca Bieno Raversijde (Atlantika Muro) kaj **enirprezon**. Ŝipveturadon per la Sea-Star al Nieuwpoort kun kato aŭ alia trinkaĵo, aperitivan kaj grandan garnitan bastonpanon kun trinkaĵo.

Mi pagos ĝis 10.08.1999 60 - 40* EUR (2.420 - 1.610 BEF)
aŭ eventuale 117 - 79* DEM (tuj pagandaj dum la Bertina UK)
ĝis 30.11.1999 66 - 44* EUR (2.660 - 1.780 BEF)
ĝis 31.01.2000 75 - 50* EUR (3.025 - 2.020 BEF)
poste 84 - 56* EUR (3.390 - 2.260 BEF)

* prazoj por junuloj malpli ol 30 jaraĝaj kaj aliĝintoj el landoj kategoria B (kp UEA)

Mi mendas la bankedon de sabato la 29a: 24,70 EUR (1.000 BEF)
Menuo: antaŭplado, ĉefplado, deserto kaj kato, 2 trinkaĵoj.

Ne pre menciuj por la bankedo: viandajn fiŝajn vegetaran menuon

Mi pagas la aliĝilkoston:

- al la pĉk 000-0265338-43 de Flandra Esperanto-Ligo
- per eŭroĉeko (en eŭroj)
- per la sciigo de mia numero de VISA-, MASTER-CARD, EUROCARD- aŭ ACCES- kreditkarto per subskribita karto
- per ĝiro sur la konto fe-la-x-ĉe UEA
- rekte de mia fei-konto: _____

Espéranto

"Midi Libre"
13.9.99

■ Depuis juillet, la Finlande assure à la place de l'Allemagne la présidence européenne et, à cette occasion, le problème linguistique en Europe vient de resurgir. L'allemand ne bénéficiant plus d'une interprétation simultanée dans les deux sens comme l'anglais et le français, l'Allemagne soutenue par l'Autriche, menace de boycotter les réunions informelles des quinze.

Pendant ce temps, les Italiens et les Espagnols commencent à manifester leur mauvaise humeur. L'Europe ne réglerait rien durablement tant qu'elle refusera de voir les choses en face.

Il n'y a que trois solutions : soit toutes les langues sont sur un pied d'égalité (onze actuellement donc 110 services de traductions sont nécessaires ; demain 15 langues donc 210 services ; après-demain 25 langues et 610 services...); soit on laisse le système actuel en l'état avec deux langues, l'anglais et le français, jusqu'au jour où l'anglais sera la seule langue comme c'est le cas à l'ONU ; soit enfin une étude est demandée pour envisager l'usage de l'espéranto comme solution au moins optionnelle pendant une période probatoire de quelques années.

Dr Thierry SALADIN
(Montpellier)

■ Encore une fois, *Midi Libre* (l'Allemagne relance la querelle des langues de travail dans l'Union européenne/6 septembre dernier), aborde dans un article le problème des langues dans l'Europe communautaire. Mais si ce problème est résolu par la force (économique, financière) en imposant l'anglais (ou l'allemand ou le français) à l'Europe, on trouvera le même phénomène qu'aux États-Unis : la création de ghettos en fonction de la langue maternelle.

Je rappelle qu'il existe une solution reconnue par l'ONU et l'UNESCO : celle d'une langue neutre et internationale, l'espéranto qui, en protégeant les langues maternelles, permettrait à tous les Européens de se comprendre en évitant les inégalités dues à une langue nationale dominante.

Francis BERNARD
(Le Mas-Saint-Chély)

Langues :

Le débat sur les langues minoritaires a duré plusieurs mois. A droite un extrait du courrier des lecteurs de "Marianne" du 4 octobre (E°, le recours) Des courriers de lecteurs ont également paru dans "Midi Libre", dont plusieurs d'espérantistes.

L'information suivant laquelle l'Allemagne demandait le même statut pour sa langue que l'anglais et le français a également provoqué les réactions des lecteurs et un beau doublé sur l'espéranto a paru dans le "Midi Libre" du 13/9.

On s'inquiète maintenant de la perte d'influence du français dans les instances européennes. Ci-contre article de C. Nay dans "Valeurs" du 9 octobre.

Même si cela ne fait pas les gros titres, le prix "Carpette anglaise" sera attribué le 14 octobre, à l'occasion de la rentrée littéraire, par différentes associations oeuvrant pour la langue française.

Parmi les pressentis : Claude Allègre, Martin Bouygues, Bernard Kouchner, Marc Lassus, Alain Minc, Christian Noyer, Louis Schweitzer. Ce dernier, par exemple, a décidé de tenir les réunions hebdomadaires de Renault, de faire rédiger et diffuser les comptes rendus... en anglais. Bernard Kouchner, le délégué de l'ONU au Kosovo et ex-ministre, s'adresse aux médias en anglais uniquement. Son épouse, Christine Ockrent, présentant son dernier livre "L'Europe racontée à mon fils" (Ed. R.Laffont) disait, parlant d'une langue commune pour l'Europe : "il est assez probable qu'une sorte d'anglais appauvri tiendra ce rôle dans les communications de base, sans pour autant que les différentes littératures en souffrent. On parlera anglais, ne nous cachons pas derrière notre petit doigt, mais cela n'est pas vraiment important". Kio do gravas ?

Congrès :

Comme le rappelle l'illustration en bas et à droite, le prochain congrès universel d'UEA aura lieu en Asie, à Tel-Aviv, du 25 juillet au 1er Août 2000 (du mardi au mardi). UFE organise une caravane. Rappelons que la limite de la 1° période pour les adhésions est le 31 décembre (bulletins d'adhésion disponibles à SFS). Les moyennes de juillet pour Tel-Aviv sont : 12h de soleil par jour, 0 mm de pluie, températures de 22 à 31 degrés. Par comparaison, Perpignan : 10 heures, 25 mm, 19 à 29°. Même si les brises marines, les lieux climatisés apporteront un peu de fraîcheur, il fera beau et chaud !

Après Tel-Aviv, Zagreb (Croatie) en 2001, Fortaleza (Brésil) en 2002. Congrès des jeunes : après Hong-Kong (Chine) en 2000, peut-être la France (Alsace) en 2001. Si vos déplacements sont limités, il ne manque pas de possibilités à proximité, à commencer par le congrès transpyrénéen à la fin de ce mois à Manresa. Sur les différentes rencontres, des informations peuvent être obtenues auprès de votre bulletin "Sudfrancia Stelo" (adresse en dernière page). Ne vous contentez pas d'être espérantiste, participez et pratiquez aussi !

Tio gravas.

Espéranto : le recours

A L'ÉPOQUE de l'Union européenne, il devient nécessaire que les hommes se comprennent malgré les frontières et, pour cela, ils doivent pratiquer une langue commune. Cette langue commune doit respecter toutes les autres langues et toutes les cultures. Ce ne peut pas être l'anglais ni aucun idiome national [...]; l'espéranto peut jouer un rôle positif dans le contexte européen [...].

J. CHAMPION, MISEREY

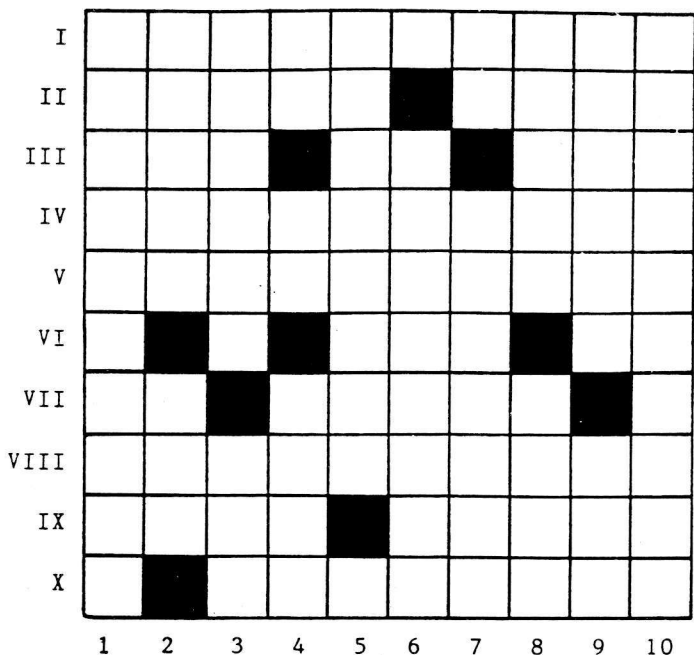
Strasbourg : les Français absents

► L'abandon progressif de la langue française à la Commission de Bruxelles a ému nos concitoyens. Hélas, à Strasbourg, c'est le même tabac, le français fout l'camp. Charles Pasqua, qui préside le groupe de l'Union pour l'Europe des nations, vient d'envoyer une lettre à Nicole Fontaine, la présidente du Parlement européen, pour lui dire son mécontentement de n'avoir pu disposer en temps et en heure utiles de documents en français. En attendant, il lui annonce que les membres de sa délégation s'abstiendront de participer aux travaux du Parlement.

Si M. Pasqua a raison de se battre pour notre langue, il a tort de choisir la politique de la chaise vide. Parce que c'est justement l'absentéisme caractérisé des Français au Parlement de Strasbourg qui est la cause de cette perte d'influence.

KRUCVORTOJ :

Solve de la numero 148

I	L	E	K	S	I	K	O	L	O	G
II	O	N	O	M	A	T	O	P	E	E
III	K	A	M	E	L	L	A	R	O	
IV	S	N	R	S	I	N	T			
V	O	T	N	A	G	I	T	K	E	R
VI	D	E	F	L	O	R	O	R	O	
VII	R	M	D	R	I	V	A	P		
VIII	O	O	E	F	I	N	E	R	C	I
IX	M	F	U	L	G	O	R	S		
X	I	Z	O	G	E	O	T	E	R	H
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Solve de la numero 149

I	S	V	P	O	Z	I	T	O	R	I
II	V	P	A	N	I	S	A	D	O	J
III	P	A	N	C	R	A	M	A	I	O
IV	E	S	T	K	T	L	E	B		
V	R	A	M	O	R	T	I	Z		
VI	L	A	G	U	N	A	S	I	R	
VII	A	G	R	I	M	E	K	I		
VIII	T	A	V	O	A	L	A	V		
IX	I	P	E	R	I	T	T	R	A	
X	V	A	L	E	R	I	A	N	E	L
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

HORIZONTALE

- I) Grad(o).
- II) Iama bovino / Kontraŭsence.
- III) Biblia moner(o) / s : Kritiko / Centr-eŭropa
- IV) Mov-analizil(o). river(o).
- V) Kiel suda vento.
- VI) Ne plu trinkebla / Metal(o).
- VII) Pronomo / Lirika strofo.
- VIII) Firme konservi.
- IX) Retroveturi / Televidil(o).
- X) E-a kromnomo.

VERTIKALE

s : sone

- 1) Double vort(o).
- 2) Necesil(o) / Adverbo.
- 3) Laŭ francoj aĉa vin(o) / Knabaĉ(o).
- 4) Azia monunu(o) / Elektra unu(o) / Norda monero.
- 5) Sesedr(o).
- 6) Sesedra uj(o).
- 7) Meze de gamo / Parfum(o).
- 8) Azia versaret(o) / Radike por Reĝo Lear.
- 9) Trojonto / Lignopec(o).
- 10) Flugiloj sub luno.

BOPARO.

MODIFITAJ LITEROJ

SOLVO de n°150 : Suno, luno, lumo, zumo, zomo, zono
 Suno, puno, pano, lano aŭ pago, lago
 Suno, suko, tuko, tujo-tufo, bufo, budo, ludo, lado, lago
 -tulo, tolo, volo, valo, vago, lago .

bero ----- falo
 bero ----- ĉino
 bero ----- sano

karto ----- pordo

karto ----- festo

pomo ----- sano

pomo ----- relo

RENDEVIJ POR LA VENONTAJ MONATOJ

Iuj datoj estas konfirmotaj

- 29 X - 1 XI : Sète, konferenco pri esperantologio
- 30 X : Montpellier, ĝenerala kunveno de Réinsertion et E°
- 30 X-1 XI : Kataluna kaj transpirena kongreso en Manresa
- 2 XI : Tago de E° en Quissac
- 24-28 XI : Parizo, salon de l'éducation (Expolangues, ktp)
- 4 XII : Béziers, Zamenhofa tago
- 1-2 IV : Franca kongreso en Loudéac
- 8 IV aŭ 3 V : federacia kongreso
- 22-25 IV : Fouquières lez Lens, kongreso de Sat-Amikaro
- 27 IV-1 V : Oostende (B), Eŭropa kongreso
- 30 V - 7 VI : Agde, staĝo de Batipaume
- 5-9 VII : Tuluzo, Kafe (kultura festivalo de esperanto) en Julio : kongresoj de TEJO en Hong-Kong, UEA en Tel-Aviv kaj SAT en Moskvo
- 26 VIII-2 IX : Sète, internacia semajno

Limdato por la venonta SFS, kiu aperos komence de januaro : la fino de decembro.
 Bonvolu sendi viajn kontribuojn al
 SFS ĉe Jean Hénin
 Beaugard-Route de Montcayroux
 48500 La Canourgue Tel/Fax 0466328636
 Jean.Henin@wanadoo.fr Anticipan dankon !